

Cul de sac

Ehud Barak, l'actual primer ministre israelià, ha estat avar amb els palestins. Malgrat els esforços negociadors d'última hora, la seva indecisió ha portat massa israelians cap al carreró sense sortida de l'extrema dreta. I té molt poc de temps per redreçar la situació: les eleccions legislatives són el 6 de febrer.

Barak no ha sabut aprofitar l'enorme popularitat que li va donar el maig passat la retirada dels soldats del sud del Líban.

A Israel, alguns analistes l'anomenen "la síndrome laborista". Ha causat repetides derrotes a Shimon Peres, i ara amenaça el que va ser el seu successor al capdavant del partit, l'actual primer ministre, Ehud Barak, a l'hora de renovar el seu mandat el 6 de febrer. Es tracta d'un complex d'inferioritat que porta l'esquerra israeliana a competir en el terreny ideològic de la intransigència, propi de la dreta nacionalista, on, per tant, sempre hi perd.

El 1996, en plena campanya electoral, Peres va ajornar el compliment d'acords amb Arafat, en els seus espots televisius va evitar qualsevol imatge amb el líder palestí i, per rematar-ho, va llançar una campanya sagnant de represàlia al Líban (Operació Raïms de l'Ira) que no va fer altra cosa que alienar-li els vots crucials de desenes de milers de palestins israelians, l'anomenat vot àrab. Resultat: Netanyahu, que no li calia demostrar la seva falta de voluntat negociadora, el va derrotar per 29.457 vots.

Ara és el torn d'Ehud Barak, que malgrat haver aconseguit una aclaparadora victòria sobre el mateix Netanyahu el 1999, d'entrada ja ha hagut de convocar eleccions abans de travessar l'equador del seu mandat, quan totes les enquestes li donen més de quinze punts per sota del seu rival, que no és altre que el campió de la intolerància, Ariel ("Arik") Sharon.

Barak no ha sabut aprofitar l'enorme onada de popularitat que li va donar el maig passat el compliment de la seva primera promesa electoral: la retirada de tots els soldats israelians del sud del Líban, on anaven morint sense cap objectiu des de feia 18 anys. No es va atre-

vir a encarar el dossier palestí amb la valentia que es començava a intuir en el seu mestre i mentor, Yitzhak Rabin, poc abans de l'any 1995, quan va ser assassinat.

Barak va ser avar en les propostes, no va voler accelerar un compromís perquè l'Autoritat Palestina proclamés un estat el 13 de setembre passat, com estava previst, i des d'aleshores ha anat ampliant les concessions, però sempre amb la impressió que era massa poc i massa tard, i mirant massa a la seva dreta, fins que li va esclatar la Intifada. Aleshores —com Peres—, va caure en la trampa de les represàlies militars. Va començar a bombardejar els territoris palestins, però els israelians saben que si el joc ha de ser el de la força, Sharon ho farà millor.

"Napoleó" a Camp David. Als caricaturistes israelians els ha resultat fàcil mostrar el cap de Barak tocat amb el triangle que distingeix la figura de Napoleó Bonapart. General com ell, i de curta estatura, el primer ministre té el mateix somriure enigmàtic. Però potser el que més recorda el militar francès és la tendència irresistible al secret i la solitud, sobretot a l'hora de prendre decisions.

Barak ha anat quedant-se sol, fins el

biscit. Però la qüestió és que per aconseguir un acord sí que és imprescindible una altra persona, i les propostes de Barak a la cimera van quedar massa curtes del que Arafat –igualmente pressionat a casa seva– podia arribar a acceptar. El primer ministre volia annexionar-se fins a un 10% de Cisjordània on es quedarien el 80% dels colons jueus. Volia la sobirania de tot Jerusalem i almenys dos corredors entre Israel i Jordània a través d'un hipotètic estat pa-

fat a casa seva, a Kojav Air, prop de Tel Aviv. Els diaris israelians començaven a parlar que el primer ministre obria les portes a algun tipus de sobirania compartida a Jerusalem-Est. I també, els corredors israelians que recorren Cisjordània semblava que podrien esborrar-se dels mapes.

Però el fet és que el primer ministre ja havia esgotat bona part del seu crèdit a Camp David, i l'oposició –majoritària– ho tenia fàcil per argumentar que Barak

Ariel Sharon (esquerra) i Ehud Barak representen la dreta i l'esquerra tradicionals israelianes. Si Barak no s'acosta a la pau, la guerra que vol Sharon guanyarà el dia 6.

límit que hores abans de viatjar el juliol a la cimera de Camp David li van dimidir sis ministres de la coalició governamental i va perdre el suport parlamentari de tres partits que sumaven 26 diputats. Havia estat incapaç de consensuar les seves propostes de pau. Va aterrar a Washington amb unes eleccions anticipades a la vista, sense majoria parlamentària (46 diputats de 120) i, encara pitjor, sense govern. "Un pilot sense avió", en paraules d'un diari editat a Tel Aviv.

Barak, com sempre, continuava confiant en ell mateix. Es veia capaç de tancar un acord amb Arafat, sabent que Clinton li faria costat. Si tornava de Camp David amb una pau final firmada amb els palestins només hauria de convocar eleccions que serien un ple-

lestí que, d'aquesta manera, hauria quedar dividit en tres cantons, a mercè dels controls israelians.

Barak acabava de perdre l'oportunitat de tornar a Israel amb la imatge d'un home d'estat que vol posar els ciutadans davant les seves responsabilitats en unes eleccions que hauria pogut convocar per iniciativa pròpia. Les enquestes, aleshores, asseguraven que hi podia haver una majoria favorable a la creació d'un estat palestí amb continuïtat territorial, incloent-hi concessions sobre Jerusalem-Est i el tema dels refugiats si, a canvi, s'obtenia la garantia rubricada de l'Autoritat Palestina que posava punt final al conflicte centenari i renunciava a ulteriors reclamacions.

Barak encara va fer un nou intent d'acostar posicions. Va convidar Iàsser Ara-

només pretenia salvar-se ell gràcies a un acord precipitat.

Aquell sopar va ser el 25 de setembre. Tres dies més tard, Sharon provocava un tall de digestió: va anar a celebrar l'any nou jueu 5761 amb un passeig a Al Haram al Sharif, l'esplanada de les mesquites de Jerusalem. La jornada va acabar amb 30 palestins ferits. Avui, quatre mesos després, la Intifada de les mesquites ja ha causat prop de quatre-cents morts, gairebé un 90% dels quals són àrabs.

L'acció de Sharon va portar Arafat a intentar treure guanys polítics d'una situació de crisi i violència sense precedents als territoris palestins des de l'ocupació de 1967. Barak, perduda la possibilitat d'un acord, i contra les cordes d'una opinió pública exageradament

El bulldòzer i l'ordinador

Els qui el coneixen diuen que Barak, de 58 anys, pensa com un ordinador. El general més condecorat de la història d'Israel està acostumat a treballar amb precisió dins la complexitat dels seus temps de comandant de les Sayeret Matkal, les unitats més elitistes de l'exèrcit israelià, responsables de les principals operacions secretes antipalestines dels anys de plom, els 70. Ja com a cap de la Intel·ligència Militar, Barak encara va estar darrere la planificació de l'assassinat del número dos de l'OAP a Tunis, Abu Jihad, mesos després de començar la Intifada de 1987.

Però aleshores Barak ja tenia una espina clavada: el fracàs de la invasió israeliana del Líban de 1982, on havia servit com a vice-comandant de tota d'aquella operació megalòmana, a la mesura del seu instigador, el ministre de Defensa de l'època, Ariel Sharon. Sharon, "el Bulldòzer" com alguns l'anomenen, va haver de sortir del Líban amb la seva dimissió per davant després de causar-hi uns 20.000 morts. Un miler de les víctimes, refugiats palestins, havien estat assassinats a sang freda a Beirut, als camps de Sabra i Xatil-la, pels falangistes libanesos aliats del ministre. Una comissió investigadora israeliana va considerar que n'havia estat "responsable indirecte".

A partir d'aquell moment, des de diversos ministeris menors, Sharon va dedicar-se a la seva altra passió, que avui constitueix el principal escull per al procés de pau: la colonització massiva de Cisjordània i de Gaza, on ja hi viuen uns 160.000 colons jueus. Barak, per contra, evolucionava amb els nous temps, sobretot de la mà del seu general més admirat, Yitzhak Rabin, des que va arribar al poder el 1992. Amb ell va negociar els acords d'autonomia palestina, la pau amb Jordània; va saltar a la política i el va substituir al capdavant del Partit Laborista després d'uns mesos d'interregne de Shimon Peres.

Ara, les vides de Barak i de Sharon es tornen a creuar. Després de la visita a les mesquites, el bulldòzer torna a empènyer l'ordinador, ara cap a unes eleccions molt compromeses. Als seus 73 anys, Sharon aconsegueix, per fi, aspirar a primer ministre, i el peculiar sistema electoral israelià –directe– li permet que sigui en un cara a cara, sense comicis legislatius. Els perfils són prou clars. Per si quedés cap dubte, Sharon acaba d'afirmar que Arafat és "un assassí", "un mentider" i "el nostre enemic". Ara els toca als israelians: el bulldòzer, o l'ordinador? **J. R.**

L'esclat de la segona Intifada ha donat un respir als problemes de lideratge d'Arafat i ha impulsat Sharon en les preferències de l'opinió pública d'Israel.

atemorida per la utilització palestina d'armes de foc, també va optar per l'escalada; i fins i tot s'ha expedit en la repressió (13 morts) de les mostres de solidaritat dels palestins israelians amb els seus germans dels territoris. Tot torna, doncs, a recordar l'any 1996: bona part dels ciutadans àrabs es preparen per boicotar Ehud Barak a les urnes; i els jueus, semblen decantats pel vot de la por, encara que doni el poder a l'home que va encendre l'espurna de la violència.

Barak, doncs, a l'hora de tancar aquestes línies, té les eleccions perdudes. I qualsevol sorpresa, com algun atemptat o un rebrot de la Intifada, l'acabaria d'ensorrar. L'única esperança que s'ha

donat és que, *in extremis*, ha comprès que Sharon només és batible amb un gest de pau, però mai amb crits de guerra. Barak va ser elegit fa menys de dos anys per firmar un acord amb els palestins que garantís una seguretat raonable a Israel. Si no ho aconsegueix, els israelians tornaran a mirar cap a la força.

Només cal esperar resoldre l'última incertesa: el resultat de les actuals negociacions de Taba. L'equip israelià ha començat a parlar de retornar als palestins fins a un 95% del territori de Cisjordània i compensar-los de la pèrdua amb una certa ampliació de la franja de Gaza que seria transferida totalment. Israel –diuen algunes fonts properes a les con-

verses– acceptaria el retorn de fins a 150.000 refugiats palestins i un règim d'indemnitzacions per als altres més de tres milions. Jerusalem-Est podria tenir un sistema de sobirania compartida, amb l'Esplanada de les Mesquites sota control palestí.

En la setmana que queda per les eleccions és gairebé impossible que es tanqui un acord final, però totes dues parts –els uns per guanyar les eleccions, els altres per evitar enfrontar-se a Sharon a partir d'ara– semblen disposats a firmar almenys un document marc que permetria donar alguna emoció als comicis.

Joan Roura